

Jak a čím žije česká klinická osteologie v dnešní době

Přátelé, kolegyně a kolegové

Jsem si vědom, že jsem si patrně „nastavil“ pro svůj úvodník příliš ambiciózní titulky, a upřímně přiznávám, že samozřejmě nevím, čím a jak „žiji“ jednotlivá pracoviště, natož pak odborníci. Ale přesto bych pár poznámek rád učinil.

Po dlouhé době jsme museli sáhnout k tomu, že vydáváme dvojčíslo časopisu Clinical Osteology. Není to úplně ideální, ale musíme držet kvalitu časopisu a tisknout články, které jsou nejen přínosné pro denní praxi, ale také na odpovídající odborné úrovni. Jsem velmi rád, že se to podařilo a jsem přesvědčen, že po přečtení příspěvků tohoto čísla mi (tak jako u čísel předchozích) dáte jistě za pravdu.

Témata jsou tentokrát rozprostřena poměrně široce, nejen vědecky, ale i pokrytím oblastí života – od osteoporózy v graviditě, až po osteoporózu v pokročilém věku, které říkáme involuční. Především u té involuční bych se pár slovy rád zastavil.

Text článku je velmi komplexní a kvalitní – jak také odpovídá kvalitě jeho autora. V diskusích s laiky i odborníky někdy narážíme na, zjednodušeně řečeno, dva odlišné pohledy. Podle jednoho extrému výskyt osteoporózy k pokročilému věku vlastně patří a nemůžeme to nazývat chorobou, ale projevem stáří. Podle druhého je osteoporóza chorobou vždy a vždy vyžaduje léčbu. Diskuse může být dlouhá a nekonečná. Je nutné si ale uvědomit, že této otázce neutečeme. Věk dožití se systematicky prodlužuje, takže involuční osteoporóza bude častější a častější – čísla o počtech obyvatel naší země, kteří mají více než 70 let, hovoří jasně – je to každý desátý člověk! Nejde ale přece o dobu dožití, ale o kvalitu života, o dobu života ve zdraví. A osteoporóza i v pokročilém věku tu kvalitu života dramaticky zhoršuje. Problematicke senescence v osteologii se věnují špičkové vědecké týmy, například Sundeep Khosla z Mayo Clinic v Rochesteru to uvádí i na své webové stránce*. Problematika „stárnutí“ kmenových i kostních buněk bude jistě jedním z velmi významných zaměření nastupujících roků – a doufám, že i v našich zemích se tomu budeme věnovat – výzkumně i klinicky.

V české klinické osteologii jsme se rozhodli začít alespoň postupnými krůčky. To, že nejvýraznějším „rizikovým faktorem“ vzniku osteoporózy je věk, je zcela nepochybné. To, že (zatím stále jen) hrstka klinických osteologů a dalších nadšenců nemůže výše zmíněnou populační vlnu „tsunami“ zvládnout, je také zřejmé.

Osobně považuji za velký úspěch, že se nám podařily dva významné průlomů.

Za prvé jsme našli velmi vstřícný přístup všeobecných praktických lékařů a praktických (registrujících) gynekologů, kteří jsou ochotni se problematice osteoporózy u vyšších věkových skupin věnovat. A nejen diagnosticky, ale i terapeuticky!

Druhým velmi významným průlomem je skutečnost, že jsme o potřebě aktivního přístupu k zachytu a léčbě osteoporózy u osob vyšších věkových skupin našli společnou řeč i s vedením Všeobecné zdravotní pojišťovny, která je ochotna do programu „**Populační program časného zachytu osteoporózy v ČR**“ vstoupit i finančně a uhradit nezbytné náklady. Program byl oficiálně spuštěn od počátku dubna letošního roku a předpokládá zapojení zmíněných skupin lékařů, rozšíření preskripčních povolení, ale i zvýšení počtu a dostupnosti celotělových kostních denzitometrů, zavedení dotazníkového algoritmu FRAX a ve vyšších věkových skupinách i DXA do preventivních prohlídek. Podrobnosti o programu jsou k dispozici** a podrobně celý program a jeho důvody rozebereme v příštím čísle Clinical Osteology.

Příští 3. číslo časopisu bude vydáno u příležitosti XXVI. kongresu českých a slovenských osteologů a jeho součástí bude Sborník abstrakt přednášek a posterů i program kongresu s odkazy do sborníku abstrakt, aby se každý účastník mohl blíže seznámit s obsahem přednášky a posteru.

XXVI. kongres českých a slovenských osteologů se uskuteční v Olomouci ve dnech 21.–23. září a nepochybuji, že bude setkáním nejen vědeckým a praktickým, ale i přátelským a lidským.

Srdečně vás na něj zvu jménem obou našich odborných společností a věřím, že pro vás bude stejně přínosné a příjemné jako v předešlých letech.

Těším se na setkání s vámi v září.

S úctou

Vladimír Palička, předseda výboru SMOS

V Hradci Králové dne 18. dubna 2023

*<https://www.mayo.edu/research/labs/osteoporosis-and-bone-biology/overview>

**<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/vzp-zahajuje-plosny-screening-osteoporozy-zapojit-se-do-nej-mohou-praktici-i-gynekologove>